

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

25 iunie 2015(*)

„Trimitere preliminară – Protecția comunitară a soiurilor de plante – Regulamentul (CE) nr. 2100/94 – Derogare prevăzută la articolul 14 – Utilizarea de către agricultori a produsului recoltei în scop de înmulțire, fără autorizarea titularului – Obligația agricultorilor de a plăti o remunerație echitabilă pentru această utilizare – Termen în care trebuie să se plătească această remunerație pentru a putea beneficia de derogare – Posibilitatea titularului de a recurge la articolul 94 – Contrafacere”

În cauza C-242/14,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Landgericht Mannheim (Germania), prin decizia din 9 mai 2014, primită de Curte la 19 mai 2014, în procedura

Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH

împotriva

Gerhard und Jürgen Vogel GbR,

Jürgen Vogel,

Gerhard Vogel,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din doamna R. Silva de Lapuerta, președinte de cameră, și domnii J.-C. Bonichot, A. Arabadjev, J. L. da Cruz Vilaça și C. Lycourgos (raportor), judecători,

avocat general: domnul N. Jääskinen,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH, de K. von Gierke și de E. Trauernicht, Rechtsanwälte;
- pentru Gerhard und Jürgen Vogel GbR, precum și pentru domnii G. și J. Vogel, de J. Beismann și de M. Miersch, Rechtsanwälte;
- pentru guvernul spaniol, de A. Gavela Llopis, în calitate de agent;
- pentru guvernul olandez, de M. Bulterman, de C. Schillemans și de J. Langer, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de G. von Rintelen și de I. Galindo Martín, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 5 martie 2015,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea anumitor dispoziții din Regulamentul (CE) nr. 2100/94 al Consiliului din 27 iulie 1994 de instituire a unui sistem de protecție comunitară a soiurilor de plante (JO L 227, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 15, p. 197) și din Regulamentul (CE) nr. 1768/95 al Comisiei din 24 iulie 1995 de stabilire a normelor de aplicare a derogării prevăzute la articolul 14 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 2100/94 (JO L 173, p. 14, Ediție specială, 03/vol. 17, p. 177).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH (denumită în continuare „STV”), care reprezintă interesele titularului protecției comunitare a soiurilor de plante pentru soiul de orz de iarnă Finita, pe de o parte, și Gerhard și Jürgen Vogel GbR, societate agricolă, precum și domnii G. și J. Vogel, asociați care răspund în mod personal pentru această societate (denumiți în continuare, împreună, „asociații Vogel”), pe de altă parte, cu privire la cultivarea de către aceștia din urmă a soiului respectiv.

Cadrul juridic

Regulamentul nr. 2100/94

- 3 Articolul 13 din Regulamentul nr. 2100/94, intitulat „Drepturile titularului protecției comunitare a soiurilor de plante și limitări”, prevede:

„(1) Protecția comunitară a soiurilor de plante are ca scop să rezerve titularului sau titularilor săi, denumiți în continuare «titular», dreptul de a îndeplini acțiunile prevăzute la alineatul (2).

(2) Fără a aduce atingere articolelor 15 și 16, autorizarea titularului este necesară pentru următoarele acțiuni, care privesc constituenții soiului sau materialul recoltat aparținând soiului protejat, denumiți în continuare «material»:

(a) producerea sau reproducerea (înmulțirea);

[...]

Titularul își poate supune autorizarea unor condiții și limitări.

[...]”

- 4 Articolul 14 din acest regulament, intitulat „Derogare de la protecția comunitară a soiurilor de plante”, prevede:

„(1) Fără a aduce atingere articolului 13 alineatul (2) și pentru a salvagarda producția agricolă, agricultorii sunt autorizați să utilizeze, în vederea înmulțirii în aer liber în propriile lor ferme, produsul recoltei obținute prin cultivarea, în propriile lor ferme, a materialului de înmulțire din soiuri care beneficiază de protecția comunitară a soiurilor de plante, altele decât soiurile hibride sau sintetice.

(2) Alineatul (1) se aplică numai următoarelor specii de plante agricole:

[...]

(b) cereale:

[...]

Hordeum vulgare L. – orz

[...]

(3) Condițiile care permit aplicarea derogării prevăzute la alineatul (1) și salvagardarea intereselor legitime ale amelioratorului și ale agricultorului sunt prevăzute, până la intrarea în vigoare a prezentului regulament, în regulamentul de aplicare menționat la articolul 114, pe baza următoarelor criterii:

[...]

- micii agricultori nu sunt obligați să plătească o remunerație titularului; [...]

[...]

- ceilalți agricultori sunt obligați să plătească titularului o remunerație echitabilă, care trebuie să fie semnificativ mai mică decât suma percepută pentru producerea sub licență a materialului săditor din același soi în aceeași regiune; nivelul efectiv al acestei remunerații echitabile poate varia în timp, ținând cont de măsura în care s-a aplicat derogarea prevăzută în alineatul (1) pentru soiul respectiv;
- responsabilitatea controlului aplicării prezentului articol sau a dispozițiilor adoptate în temeiul prezentului articol revine exclusiv titularilor; în organizarea acestui control, aceștia nu pot recurge la serviciile agențiilor oficiale;
- orice informație pertinentă este furnizată la cerere titularilor de către agricultori și de către prestatorii de operațiuni de sortare de acest tip; orice informație pertinentă poate fi furnizată și de agențiile oficiale implicate în controlul producției agricole, dacă această informație a fost obținută prin exercitarea normală a sarcinilor lor, fără taxe și costuri suplimentare. [...]"

5 Articolul 94 din acest regulament, care privește acțiunile de drept civil care pot fi introduse în cazul utilizării unui soi de plante care constituie contrafacere, prevede:

„(1) Orice persoană care:

- (a) săvârșește unul din actele prevăzute la articolul 13 alineatul (2) cu privire la un soi care face obiectul protecției comunitare a soiurilor de plante, fără să fi fost autorizată în acest sens

[...]

poate face obiectul unei acțiuni în justiție intentate de către titular, pentru încetarea contrafacerii sau pentru plata unei remunerații echitabile sau în ambele scopuri.

(2) Orice persoană care acționează în mod deliberat sau din neglijență este în plus obligată la repararea prejudiciului adus titularului; în caz de contravenție, dreptul titularului la despăgubiri se poate reduce în consecință, fără a fi totuși inferior avantajului dobândit de către autorul contrafacerii în urma acțiunii de contrafacere.”

Regulamentul nr. 1768/95

6 Articolul 1 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1768/95 prevede că acesta din urmă instituie normele de aplicare a condițiilor care permit ca derogarea prevăzută la articolul 14 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2100/94 să aibă efect.

7 Articolul 2 din acest regulament are următorul cuprins:

„(1) Condițiile prevăzute în articolul 1 se aplică, atât de către titularul care reprezintă amelioratorul, cât și de către agricultor, în așa fel încât să salvgardeze interesele lor legitime reciproce.

(2) Interesele legitime nu se consideră salvagardate dacă unul sau mai multe dintre ele sunt compromise fără să se țină cont de necesitatea de a păstra un echilibru rezonabil între toate aceste interese sau de proporționalitatea necesară între scopul condiției prevăzute și efectul real al aplicării ei.”

- 8 Articolul 6 din regulamentul menționat, intitulat „Obligația individuală de plată”, prevede la alineatul (1):

„Fără să aducă atingere dispozițiilor din alineatul (2), obligația individuală a unui agricultor de a plăti remunerația echitabilă apare [a se citi „ia naștere”] atunci când acesta utilizează efectiv produsul recoltei în scopuri de reproducere în aer liber.

Titularul poate stabili data și modalitățile de plată. Cu toate acestea, plata nu este exigibilă înaintea datei la care apare [a se citi „ia naștere”] obligația.”

- 9 Articolul 7 din același regulament, intitulat „Micii agricultori”, prevede la alineatul (2) următoarele:

„Suprafețele în exploatarea agriculturii pe care s-au realizat producții de plante, dar care sunt terenuri scoase temporar sau definitiv din circuitul agricol pe parcursul anului de comercializare care începe la 1 iulie din anul civil curent și se încheie la 30 iunie din anul civil următor (în continuare denumit «an de comercializare»), pe parcursul căruia plata remunerației este scadentă, sunt considerate suprafețe destinate culturii de plante dacă beneficiază de subvenții sau de plăți compensatorii acordate de Comunitate sau de statul membru în cauză pentru tipul de scoatere din circuitul agricol avut în vedere.”

- 10 Articolul 17 din Regulamentul nr. 1768/95, intitulat „Contrafacerea”, prevede:

„Titularul poate invoca drepturile conferite de protecția comunitară a soiurilor de plante împotriva unei persoane care încalcă una dintre condițiile sau limitările asociate derogării prevăzute în articolul 14 din regulamentul de bază, după cum se specifică în prezentul regulament.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 11 STV este o asociație de titulari ai unor soiuri de plante protejate care administrează printre altele drepturile titularului soiului de orz de iarnă Finita, protejat în temeiul Regulamentului nr. 2100/94. STV publică pe pagina sa de internet o listă în care figurează toate soiurile de plante protejate pentru care i-a fost încredințată administrarea drepturilor pe parcursul a diferiți ani de comercializare, precum și sumele datorate pentru cultivarea acestor soiuri. În plus, în fiecare an, STV solicită agricultorilor, fără a desemna un soi concret, să o informeze cu privire la o eventuală cultivare a soiurilor de plante protejate pe care le administrează, transmițându-le în acest scop formulare de declarație de cultivare însoțite de un ghid în care sunt enumerate toate cele pe care le administrează în anul de comercializare în cauză, precum și identitatea titularilor acestora și a deținătorilor de licență de exploatare respectivi. Asociații Vogel, care nu au nicio relație contractuală cu STV, nu au răspuns la aceste solicitări de informații.
- 12 La 16 decembrie 2011, STV a aflat, prin intermediul unui prestator de operații de prelucrare, că, în anul de comercializare 2010/2011, asociații Vogel au dispus, printre altele, prelucrarea a 35 de chintale de semințe din soiul de orz de iarnă Finita.
- 13 Prin scrisoarea din 31 mai 2012, STV a solicitat asociațiilor Vogel să verifice indicațiile referitoare la cultivarea soiului de orz de iarnă Finita de care aflase prin intermediul prestatorului menționat și să îi comunice informații referitoare la această cultivare, solicitându-le să răspundă până cel târziu la 20 iunie 2012. Asociații Vogel nu au răspuns la această scrisoare.
- 14 Prin scrisoarea din 27 iulie 2012, STV a solicitat asociațiilor Vogel plata sumei de 262,50 euro, reprezentând totalitatea redevenței care ar fi datorată pentru utilizarea sub licență a semințelor din soiul de orz de iarnă Finita, denumită „licență C”, cu titlu de reparație pentru prejudiciul suferit ca urmare a cultivării disimulate a acestui soi protejat. Neprimind plata, STV a introdus, la 18 martie 2013, o acțiune având ca obiect reparația respectivă în temeiul articolului 94 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 2100/94.
- 15 În susținerea acțiunii, STV susține că asociații Vogel au obligația să îi plătească o remunerație echitabilă, în temeiul articolului 94 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2100/94, reprezentând o sumă echivalentă cu totalitatea drepturilor de licență C, întrucât au procedat la o cultivare „neautorizată” în sensul acestei dispoziții și nu pot beneficia de derogarea prevăzută la articolul 14 alineatul (1) din

acest regulament având în vedere că nu au respectat obligația de a plăti remunerația menționată la articolul 14 alineatul (3) a patra liniuță din regulamentul menționat. STV pretinde, în plus, că această obligație de plată există independent de solicitarea de informații de către titularul protecției soiului în discuție și că agricultorul trebuie să o îndeplinească anterior însămânțării și, în orice caz, anterior încheierii anului de comercializare în cursul căruia a fost efectuată cultivarea. STV consideră, pe de altă parte, că indicațiile publicate pe pagina sa de internet și ghidul în care se enumeră toate soiurile de plante protejate pentru care i-a fost încredințată administrarea drepturilor, care este trimis anual agricultorilor, le permit acestora să calculeze ei înșiși suma datorată pentru cultivarea acestor soiuri și deci să o plătească.

- 16 Asociații Vogel contestă că ar datora o sumă care corespunde totalității drepturilor de licență C cu titlu de despăgubiri. Ei consideră că datorează cel mult o sumă redusă, în condițiile în care cultivarea era „autorizată” în sensul articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2100/94. Pe de altă parte, ei susțin că nu erau obligați să răspundă la solicitarea de informații din 31 mai 2012, din moment ce aceasta nu se raporta la anul de comercializare în curs. Or, potrivit asociațiilor Vogel, ar fi trebuit să existe o neîndeplinire a obligației de informare pentru a se putea considera că sunt întrunite condițiile dreptului la reparație.
- 17 Instanța de trimitere subliniază că afirmația STV potrivit căreia agricultorul este obligat să plătească, din proprie inițiativă, remunerația menționată la articolul 14 alineatul (3) a patra liniuță din Regulamentul nr. 2100/94 înainte de însămânțare suscită îndoieli, în special din perspectiva articolului 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1768/95. Ea observă că această din urmă dispoziție pare să se opună ideii că trebuie să se considere că agricultorul este obligat să plătească această remunerație în avans, anterior însămânțării. În plus, instanța de trimitere arată că, dacă remunerația menționată ar putea fi plătită după cultivarea soiului protejat, s-ar pune întrebarea până la ce dată trebuie să o plătească agricultorul pentru a putea beneficia de derogarea prevăzută la articolul 14 din Regulamentul nr. 2100/94 și pentru a evita astfel aplicarea dispozițiilor articolului 94 din acest regulament, referitoare la contrafacere. Or, potrivit instanței menționate, dispozițiile Regulamentelor nr. 2100/94 și nr. 1768/95 nu furnizează în mod clar și precis un răspuns la această întrebare, la care Curtea nu a avut de altfel ocazia să răspundă.
- 18 În aceste condiții, Landgericht Mannheim a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Un agricultor care a utilizat material de înmulțire obținut prin cultivare aparținând unui soi de plante protejat fără să fi încheiat un contract în acest sens cu titularul respectivului soi de plante este obligat să plătească o remunerație echitabilă în sensul articolului 94 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2100/94, iar dacă acționează în mod deliberat sau din neglijență, să repare, în plus, prejudiciul cauzat titularului prin contrafacerea soiurilor de plante în sensul articolului 94 alineatul (2) din regulamentul menționat, în condițiile în care, la momentul utilizării efective a produsului recoltei în scopul reproducerii în aer liber, acesta nu a îndeplinit încă obligația de plată a unei remunerații echitabile (sumă datorată pentru cultivare), care îi revine în temeiul articolului 14 alineatul (3) a patra liniuță din regulamentul menționat coroborat cu articolul 5 și următoarele din Regulamentul nr. 1768/95?
- 2) În cazul în care trebuie să se răspundă la prima întrebare că agricultorul își poate îndeplini obligația de plată a remunerației echitabile de cultivare inclusiv după utilizarea efectivă a produsului recoltei în scopuri de reproducere în aer liber, pentru a se putea considera cultivarea ca fiind «autorizată» în sensul prevăzut de articolul 94 alineatul (1) coroborat cu articolul 14 din Regulamentul nr. 2100/94, dispozițiile menționate anterior trebuie interpretate în sensul că stabilesc un termen în care agricultorul care a utilizat material de înmulțire aparținând unui soi de plante protejat trebuie să își îndeplinească obligația de plată a unei remunerații echitabile de cultivare?”

Cu privire la întrebările preliminare

- 19 Prin intermediul întrebărilor formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească termenul în care un agricultor care a utilizat material de înmulțire obținut prin cultivare aparținând unui soi de plante protejat (semințe de fermă) fără să fi încheiat un contract în acest sens cu titularul protecției respectivului soi de plante este obligat să îndeplinească obligația de plată a remunerației echitabile datorate în temeiul articolului 14 alineatul

- (3) a patra liniuță din Regulamentul nr. 2100/94 (denumită în continuare „remunerație echitabilă derogatorie”) pentru a putea beneficia de derogarea, prevăzută la același articol 14, de la obligația de a obține autorizația acestui titular.
- 20 Trebuie amintit, cu titlu introductiv, că, în temeiul articolului 13 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2100/94, autorizarea titularului protecției comunitare a unui soi de plante este necesară, în ceea ce privește constituenții soiului sau materialul recoltat aparținând soiului protejat, în special pentru producere sau reproducere (înmulțire). În acest context, articolul 14 alineatul (1) din acest regulament prevede o derogare de la acest principiu în măsura în care utilizarea produsului recoltei obținute de agricultori în propriile ferme în vederea înmulțirii în aer liber nu este supusă autorizării titularului protecției atunci când aceștia îndeplinesc anumite condiții prevăzute în mod expres la articolul 14 alineatul (3) din regulamentul menționat (a se vedea Hotărârea Geistbeck, C-509/10, EU:C:2012:416, punctele 21 și 22).
- 21 Una dintre aceste condiții, care este prevăzută la articolul 14 alineatul (3) a patra liniuță din Regulamentul nr. 2100/94, este plata unei remunerații echitabile derogatorii, datorată, pentru utilizarea menționată, titularului protecției soiului de plante în cauză.
- 22 Agricultorul care nu plătește titularului o asemenea remunerație atunci când utilizează produsul recoltei obținut prin cultivarea materialului de înmulțire al unui soi de plante protejat nu poate invoca articolul 14 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2100/94 și, prin urmare, trebuie considerat ca îndeplinind fără să fi fost autorizat unul dintre actele menționate la articolul 13 alineatul (2) din acest regulament. În consecință, rezultă din articolul 94 din același regulament că acest agricultor poate face obiectul unei acțiuni introduse de titularul respectiv pentru încetarea contrafacerii sau pentru plata unei remunerații echitabile sau cu ambele scopuri. Dacă acționează în mod deliberat sau din neglijență, agricultorul este obligat, în plus, să repare prejudiciul suferit de același titular (Hotărârea Schulin, C-305/00, EU:C:2003:218, punctul 71).
- 23 Instanța de trimitere ridică mai întâi problema dacă agricultorul trebuie să plătească remunerația echitabilă derogatorie înainte de utilizarea efectivă a produsului recoltei în scopuri de reproducere în aer liber.
- 24 În această privință, articolul 6 din Regulamentul nr. 1768/95, care stabilește modalitățile de aplicare a obligației de plată a remunerației echitabile derogatorii, prevede la alineatul (1) al doilea paragraf că, deși titularul protecției soiului de plante în cauză poate stabili data și modalitățile de plată, plata nu este, cu toate acestea, exigibilă înaintea datei la care ia naștere obligația de a achita această remunerație echitabilă. Conform articolului 6 alineatul (1) primul paragraf din acest regulament, această obligație ia naștere atunci când agricultorul utilizează efectiv produsul recoltei aparținând soiului protejat în scopuri de reproducere în aer liber. În consecință, agricultorul poate încă să îndeplinească obligația menționată după însămânțarea produsului de recoltă aparținând soiului de plante protejat, data utilizării efective a acestui produs în scopuri de reproducere în aer liber constituind nu termenul-limită până la care trebuie efectuată plata remunerației echitabile derogatorii, ci data de la care această remunerație devine exigibilă.
- 25 Dacă dispoziția menționată permite să se afirme că agricultorul își poate încă îndeplini obligația de plată a remunerației echitabile derogatorii după ce a însămânțat în mod efectiv produsul de recoltă aparținând soiului protejat, aceeași dispoziție nu indică nicidecum termenul până la care agricultorul este obligat să plătească această remunerație atunci când niciun termen-limită nu i-a fost stabilit, conform articolului 6 alineatul (1) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1768/95, de acest titular.
- 26 În această privință, asociații Vogel și guvernul spaniol susțin, în esență, că termenul menționat poate curge în mod nelimitat. Aceștia se bazează în mod concret pe articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1768/95, arătând în această privință că, deși reglementează nașterea obligației de plată menționate, această dispoziție nu prevede nicio scadență.
- 27 O asemenea interpretare nu poate fi însă primită.
- 28 Astfel, în primul rând, după cum a arătat avocatul general la punctul 39 din concluzii, a permite unui agricultor care a utilizat materialul de înmulțire obținut prin cultivare aparținând unui soi de plante protejat (semințe de fermă) să se achite fără nicio limită temporală de obligația de plată a remunerației echitabile derogatorii și, prin urmare, să se prevaleze pe termen nelimitat de derogarea

prevăzută la articolul 14 din Regulamentul nr. 2100/94 ar priva de efect util acțiunile în justiție prevăzute la articolul 94 din acest regulament. În plus, prin prevederea acestor acțiuni împotriva oricărui autor al contrafacerii care nu ar fi îndeplinit această obligație de plată, articolul 94 se opune ca acesta să își poată reglementa oricând situația, chiar și după descoperirea de către titularul protecției a unei utilizări disimulate a soiului de plante protejate. În consecință, numai existența unui termen de plată este de natură să garanteze exercitarea efectivă a acțiunilor menționate.

- 29 În al doilea rând, trebuie amintit că titularii protecției soiurilor de plante sunt singurii responsabili pentru controlul și pentru supravegherea utilizării soiurilor protejate în cadrul cultivării autorizate și, prin urmare, aceștia depind de buna-credință și de cooperarea agricultorilor în cauză (Hotărârea Geistbeck, C-509/10, EU:C:2012:416, punctul 42). Astfel, lipsa unui termen determinat în mod precis căruia i-ar fi supuși agricultorii pentru a se achita de obligația de plată a remunerației echitabile derogatorii riscă să îi încurajeze să întârzie *sine die* efectuarea acestei plăți în speranța de a o evita. Or, faptul de a permite agricultorilor o asemenea încălcare a propriilor obligații față de titulari ar fi contrar obiectivului stabilit la articolul 2 din Regulamentul nr. 1768/95, acela privind păstrarea unui echilibru rezonabil între interesele legitime reciproce ale agricultorilor și ale titularilor în cauză.
- 30 Examinând dacă un termen de plată este într-adevăr prevăzut de dispozițiile pertinente, trebuie remarcat că reiese din articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1768/95 că anul de comercializare pe parcursul căruia ar fi datorată plata începe la 1 iulie și se încheie la 30 iunie a anului civil următor. Deși această dispoziție privește determinarea suprafețelor aparținând micilor agricultori destinate culturii plantelor, ea constituie o indicație a faptului că, la stabilirea normelor de aplicare a articolului 14 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2100/94, anul de comercializare în cursul căruia a fost utilizat materialul de înmulțire obținut prin cultivare aparținând unui soi de plante protejate (semințe de fermă) a fost perceput de instituția autor al acestui regulament ca fiind termenul pertinent în care trebuie să se plătească remunerația echitabilă derogatorie.
- 31 Astfel, în condițiile în care nu a efectuat plata remunerației echitabile derogatorii într-un termen care expiră la încheierea anului de comercializare în cursul căruia a fost utilizat materialul de înmulțire obținut prin cultivare aparținând unui soi de plante protejate fără să fi încheiat în acest sens un contract cu titularul protecției, un agricultor trebuie să fie considerat ca îndeplinind fără să fi fost autorizat unul dintre actele menționate la articolul 13 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2100/94, ceea ce permite titularului să intenteze acțiunile prevăzute la articolul 94 din acest regulament.
- 32 Având în vedere toate considerațiile precedente, trebuie să se răspundă la întrebările adresate că, pentru a putea beneficia de derogarea, prevăzută la articolul 14 din Regulamentul nr. 2100/94, de la obligația de a obține autorizarea titularului protecției soiului de plante în cauză, un agricultor care a utilizat material de înmulțire obținut prin cultivare aparținând unui soi de plante protejate (semințe de fermă) fără să fi încheiat în acest sens un contract cu titularul este obligat să plătească remunerația echitabilă derogatorie într-un termen care expiră la încheierea anului de comercializare în cursul căruia a avut loc această utilizare, și anume cel târziu la 30 iunie care urmează datei reînsămânțării.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 33 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

Pentru a putea beneficia de derogarea, prevăzută la articolul 14 din Regulamentul (CE) nr. 2100/94 al Consiliului din 27 iulie 1994 de instituire a unui sistem de protecție comunitară a soiurilor de plante, de la obligația de a obține autorizația titularului protecției soiului de plante în cauză, un agricultor care a utilizat material de înmulțire obținut prin cultivare aparținând unui soi de plante protejate (semințe de fermă) fără să fi încheiat în acest sens un contract cu titularul este obligat să plătească remunerația echitabilă datorată, în temeiul acestui articol 14 alineatul (3) a patra liniuță, într-un termen care

expiră la încheierea anului de comercializare în cursul căruia a avut loc această utilizare, și anume cel târziu la 30 iunie care urmează datei reînsămânțării.

Semnături